



Vlaams
Parlement

ingediend op **1182** (2016-2017) – Nr. 3
31 oktober 2017 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Ward Kennes

over het voorstel van resolutie

van Cindy Franssen, Ingeborg De Meulemeester, Herman De Croo,
Karim Van Overmeire, Sabine de Bethune en Marc Hendrickx

betreffende de opname en de verankering
van het recht op sociale bescherming
en waardig werk in het Vlaams internationaal beleid

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1182 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

– Nr. 2: Amendementen

INHOUD

1. Toelichting door Cindy Franssen, eerste indiener.....	4
2. Bespreking	6
3. Stemmingen.....	8
3.1. Stemming over de amendementen	8
3.2. Stemming over het geheel.....	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 24 oktober 2017 het voorstel van resolutie betreffende de opname en de verankering van het recht op sociale bescherming en waardig werk in het Vlaams internationaal beleid.

1. Toelichting door Cindy Franssen, eerste indiener

Cindy Franssen zegt dat de indieners met dit voorstel van resolutie pleiten voor de verankering van het recht op sociale bescherming en waardig werk in het Vlaams internationaal beleid en de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het bijzonder. Hiermee zitten zij op één lijn met de al goedgekeurde resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 4 mei 2016 betreffende de opname en de verankering van het recht op sociale bescherming in het Belgisch internationaal beleid (*Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54K1174) en met de voorbije ngo-campagne 'sociale bescherming voor iedereen'. Hoewel 11.11.11 reeds een nieuwe campagne op touw heeft gezet, blijft de roep om sociale bescherming voor iedereen even actueel. Het gaat hier ook niet om de eerste resolutie rond ontwikkelingssamenwerking die hier in de commissie wordt behandeld. Ze verwijst in dit verband naar het voorstel van resolutie van Sabine de Bethune, Ingeborg De Meulemeester, Rik Daems, Karl Vanlouwe, Johan Verstreken en Marc Hendrickx betreffende de voortgangsbewaking van de post-2015 ontwikkelingsagenda, aangenomen in de plenaire vergadering van 4 maart 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 158/4).

Wat voor ons vanzelfsprekend is, ontberen de meeste mensen in het Zuiden: toegang tot essentiële gezondheidszorg en moederschapszorg, inkomenszekerheid voor de actieve bevolking ingeval van ziekte, werkloosheid, moederschap en handicap en een garantie op pensioenen. Anno 2017 beschikt 73 percent van de wereldbevolking over een beperkte of helemaal geen sociale bescherming en hierdoor dreigen zij bij de minste tegenslag in extreme armoede te verzeilen. De mondialisering, die ongetwijfeld heel wat kansen biedt, heeft ook een keerzijde. De traditionele solidariteitsstelsels worden doorbroken, er ontstaat een grotere sociale polarisering en een grotere kwetsbaarheid van grote delen van de bevolking.

Er is meer dan ooit nood aan een omvattende aanpak om het recht op sociale bescherming te vrijwaren of ingang te doen vinden. Sociale bescherming speelt immers een sleutelrol in de bestrijding van armoede en kwetsbaarheid. Het sterke socialezekerheidsstelsel dat hier bestaat, heeft al vaak zijn nut bewezen. Dankzij ons Rijnlandmodel is de armoede niet significant gestegen. Als gevolg van de financieel-economische crisis van 2008 en zonder sociale transfers zou het armoederisico in ons land niet 15 maar 38 percent bedragen.

Sinds 2009 is er wereldwijd overeenstemming bereikt over de noodzaak van waardig werk en sociale bescherming. De wereldwijde crisis mag geen afbreuk doen aan bestaande arbeidsnormen. Dat werd zowel door de IAO als door de wereldleiders op de G20-top benadrukt. Zeker in de ontwikkelingslanden heeft de financieel-economische crisis diepe sporen nagelaten in de nationale arbeidsvoorwaarden en socialebeschermingsmechanismen. Uit tal van studies is gebleken dat de ongelijkheid in een groot deel van de ontwikkelingslanden is toegenomen. Zo zouden 5 miljard mensen over onvoldoende sociale bescherming beschikken.

Om van sociale bescherming te kunnen spreken, moet minstens voldaan zijn aan een aantal essentiële elementen, van zowel de IAO als de VN, die doorheen de jaren en met voortschrijdend inzicht verder vorm krijgen. Sociale bescherming is in de eerste plaats een fundamenteel mensenrecht dat als dusdanig wordt

erkend in de UVRM. Na de Tweede Wereldoorlog kwam daar een aantal zaken bij. Zo legt conventie 102 van de IAO de minimumnormen vast voor de negen categorieën van sociale zekerheid. Sociale bescherming bestaat uit een dubbel mechanisme: een verzekerings- en een bijstandsmechanisme. Vanaf 2009 heeft de IAO de aandacht voor sociale bescherming verhoogd. Dat leidde onder meer tot een aanbeveling over de nationale sociale beschermingssokkel. Die sokkel bestaat uit vier basisgaranties die een minumpakket aan sociale bescherming moeten verzekeren. Er kwam zowel een verticale verdieping als een horizontale verbreding en een sociale bescherming die vanuit een multiactorenbenadering steeds meer ingang vond. Alle maatschappelijke actoren – zowel op politiek, economisch als sociaal vlak – hebben hun rol en verantwoordelijkheid.

In 2012 maakte de Europese Commissie bekend dat sociale bescherming een integraal onderdeel zou worden van de toekomstige EU-ontwikkelingssamenwerking. Hiertoe werd SOCIEUX opgezet. De voornaamste doelstelling daarvan is om partnerlanden en -regio's van de Europese ontwikkelingssamenwerking technische bijstand te verlenen op het gebied van capaciteitsontwikkeling, om sociale bescherming te garanderen. Voorlopig blijft het echter daartoe beperkt.

Met dit voorstel van resolutie kiezen de indieners voor de vlucht vooruit. Daarom dienen de aanbevelingen van de voornoemde mededeling van de Europese Commissie als basis van dit voorstel van resolutie. Ze willen de sociale inclusie van alle groepen garanderen, maatschappelijke kwetsbaarheid bestrijden en op structurele wijze armoede en ongelijkheid terugdringen. Met dit voorstel van resolutie wordt gepleit voor een minimale set aan garanties op het vlak van de sociale zekerheid, waarover elke mens in zijn of haar leven moet kunnen beschikken. Juist door de ongelijkheid te verminderen, de koopkracht te versterken en de toegang tot gezondheidszorg te verzekeren, wordt het voor iedereen mogelijk gemaakt deel te nemen aan het economische en sociale leven, waardoor de hele samenleving erop vooruitgaat. Dat betekent dat sociale bescherming nog meer een centrale plaats moet krijgen in toekomstige Vlaamse ontwikkelingsstrategieën.

Vandaar dat aan de Vlaamse Regering een aantal vragen wordt gesteld. Specifiek met betrekking tot conventie nr. 102 van de IAO wordt gevraagd om in de multilaterale instellingen waarin Vlaanderen actief is, voor een maximale toepassing van die conventie te pleiten. De bepalingen en de geest van deze conventie moeten worden aangewend als minimale streefdoelen en als kader voor het toekomstige Vlaamse internationale beleid betreffende sociale bescherming. Voorts wordt gevraagd de expertise van de IAO met betrekking tot sociale bescherming maximaal aan te wenden bij toekomstige Vlaamse initiatieven. Op Europees vlak moet er bij de EU op worden aangedrongen dat het SOCIEUX-project meer slagkracht krijgt. Op internationaal vlak moeten initiatieven worden ondersteund die bijdragen tot een nationaal en internationaal rechtvaardig belastingstelsel als blijvende waarborg voor de financiering van sociale bescherming en werk worden gemaakt van internationale actieplannen tegen fiscale ontduiking en fraude.

Ook aan de Vlaamse Regering zelf worden enkele aanbevelingen gedaan in het voorstel van resolutie. Zo wordt bepleit om sociale bescherming in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking op te nemen als een van de prioritaire thema's in de landenstrategienota's met de partnerlanden. Vlaanderen moet daarin een voortrekkersrol opnemen. De in Vlaanderen aanwezige expertise moet optimaal worden ingezet en de principes die de Europese Commissie heeft geformuleerd, voorop gesteld als centrale principes van het Vlaams buitenlands beleid en de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Hiervoor zal uiteraard samenwerking en afstemming nodig zijn tussen het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het Departement Werk en Sociale Economie enerzijds, en het Departement Buitenlandse Zaken anderzijds, om de vermelde principes en benaderingen in praktijk te brengen.

De rol van het middenveld bij het uitbouwen van sociale bescherming is niet te onderschatten. Vaak hebben middenveldorganisaties al de weg gebaad voor een performante sociale bescherming, vooraleer overheden instappen en overleg en participatie formeel maken. Om die reden hechten de indieners veel belang aan de samenwerking tussen het middenveld in het Noorden en het Zuiden en aan de specifieke rol die zij kunnen spelen. In de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking moeten vlaggenschipprojecten worden ondersteund, er moet worden geïnvesteerd in partnerschappen tussen sociale actoren in Vlaanderen en ngo's, gespecialiseerd in sociale bescherming. De autonomie, het belang en de expertise van ngo's en andere actoren uit het middenveld moeten blijvend erkend en gewaarborgd worden zodat ze optimaal kunnen bijdragen aan de realisatie van sociale bescherming in de partnerlanden van Vlaanderen.

Samengevat willen de indieners meer promotie van sociale bescherming op multilateraal niveau; een grotere inzet van onze kennis en expertise, waardoor Vlaanderen een voortrekkersrol kan spelen; een nauwere samenwerking tussen de diverse Vlaamse departementen in de strijd voor een universele sociale bescherming; blijvende ondersteuning van projecten in de partnerlanden met het oog op het uitbouwen van een sociaal zekerheidssysteem en blijvende ondersteuning van de actoren uit de civiele samenleving die relevant en representatief zijn voor de realisatie van sociale bescherming in de partnerlanden van Vlaanderen.

2. Bespreking

Herman De Croo zegt dat hij met overtuiging dit voorstel van resolutie mee heeft ingediend. Hij herinnert eraan dat hij ook eerder al heeft gewezen op de noodzaak om aandacht te hebben voor problemen van proportie en disproportie tussen Europa, het oude continent, en het nieuwe Afrika. Dat continent zal binnenkort 2 miljard inwoners hebben, de EU heeft er 500 miljoen. Met een geboortecijfer van 7,3 kinderen per vrouw bijvoorbeeld in de Democratische Republiek Congo is er een uitermate snelle bevolkingstoename. De 'megapolisering' van Afrika – Kinshasa is daar met zijn 12 miljoen inwoners een voorbeeld van – maakt van de inwoners van grote steden 'tribaallose' proleten.

De spreker is er dan ook voor gewonnen om Afrikaanse werknemers naar Europa te laten komen, die dan 20 tot 30 percent van hun loon overdragen naar hun familie. Vaak gaat het dan om 40 à 50 mensen die op die manier worden onderhouden. Als dat niet gebeurt, is het onafwendbaar, wat Europa ook probeert, dat er massale migratiegolven komen. De gelijkschakeling waarop in dit voorstel van resolutie wordt aangedrongen, is misschien een manier om dat te capteren.

Jan Van Esbroeck weet dat de Vlaamse Regering nu al een voortrekkersrol speelt inzake de voorliggende problematiek. Dit voorstel van resolutie kan worden aangewend ter ondersteuning van het huidige beleid en verdient dan ook alle steun.

Güler Turan feliciteert eerste indiener Cindy Franssen voor dit initiatief. Het is wel bijzonder jammer dat dergelijke initiatieven niet kamerbreed kunnen worden genomen. Bij bepaalde initiatieven kan volgens haar zonder probleem de oppositie worden betrokken.

De spreekster is verheugd over dit voorstel van resolutie. Dat is onmiskenbaar een stap in de goede richting, al had zij bepaalde punten wel liever anders geformuleerd gezien. In dit voorstel van resolutie zijn formuleringen opgenomen waarnaar zij in de nabije toekomst, in het kader van andere dossiers zoals de internationale handelsakkoorden, ongetwijfeld nog zal verwijzen. Zij vermeldt als voorbeeld de aanhef, waarin over de groei van de economie in landen met een laag en middelmatig inkomen wordt gezegd: "Toch heeft zich dat niet voldoende vertaald in een vermindering van het aantal mensen dat beneden de armoedegrens leeft. Wereldwijd leeft ongeveer twee derde van de armste mensen in een land met een middelmatig inkomen. Bovendien wordt de mondialisering meer in het algemeen in het verband gebracht met een grotere kwetsbaarheid, doorbreking van de traditionele solidariteitsstelsels en in sommige gevallen grotere sociale polarisering.". Dat laatste is zeer juist en zal te gepasten tijde nog worden vermeld.

In verband met het grote aantal mensen dat beneden de armoedegrens leeft, verwijst de spreekster naar het waardevolle initiatief dat op Europees niveau wordt genomen door commissaris Marianne Thyssen. Een Europese sociale pijler is er voorsnog spijtig genoeg nog niet. Via het voorliggende initiatief wordt er echter terecht voor gepleit om verder te gaan op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Zoals Herman De Croo al aangaf, zal het aanbieden van een minimale standaard van gezondheidszorg en sociale rechten een oplossing kunnen bieden voor een van de grootste uitdagingen op het vlak van migratie.

Het lid licht vervolgens kort de drie amendementen toe die zij ter vergadering heeft ingediend, samen met Bart Caron (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1182/2). Alle amendementen hebben betrekking op de vragen aan de Vlaamse Regering. Het eerste en het tweede amendement hebben betrekking op de vijfde vraag. Er zijn al diverse initiatieven genomen en een van de meest relevante in verband met de vraag die hier wordt gesteld, is de financiële transactietaks. Diverse ngo's in België dringen erop aan op dat vlak voortgang te maken. Voorts lijkt het wenselijk om, gezien de initiatieven die daar worden genomen, expliciet te verwijzen naar het Europese niveau.

Een derde amendement wil een dertiende vraag toevoegen. De regering heeft immers niet meer zoveel tijd om een en ander om te zetten in concrete acties. Daarom wordt via dit amendement gevraagd om binnen een redelijke termijn een position paper uit te werken. Die position paper moet worden opgesteld middels overleg en samenwerking met de relevante actoren uit het middenveld. Als de regering, zoals Jan Van Esbroeck aanvoerde, al volop bezig is met deze problematiek, kan het geen probleem zijn om dit amendement goed te keuren. Dit amendement is trouwens overgenomen uit de resolutie die op federaal niveau werd goedgekeurd. Er is geen enkele reden om ook de Vlaamse Regering niet aan te sporen om binnen een redelijke termijn een position paper op te stellen.

Cindy Franssen dankt Güler Turan voor haar woorden van lof voor dit voorstel van resolutie. Zoals eerder al gesteld is dit inderdaad een herneming van een federaal initiatief. Het was misschien inderdaad mogelijk geweest om ook de oppositie bij dit initiatief te betrekken, gezien iedereen begaan is met deze problematiek. Het lid is ook verheugd over de steun die werd betuigd aan Europees commissaris Thyssen, die inderdaad zeer goed werk verricht.

Wat de voorgestelde amendementen betreft, zegt zij dat de omschrijving 'internationaal' ook het Europese niveau omvat. Die toevoeging biedt dan ook geen meerwaarde. Voorts werd ervoor gekozen om geen voorbeelden te vermelden, ook omdat bepaalde zaken tot de federale bevoegdheid behoren. De toevoeging die via het derde amendement wordt beoogd, houdt verband met de zesde vraag, waarin sprake is van de landenstrategienota's. Een position paper is

niet gebruikelijk in Vlaanderen, temeer er al drie landenstrategienota's met de partnerlanden bestaan. Het is vooral belangrijk dat sociale bescherming als een van de prioritaire thema's in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wordt opgenomen in die strategienota's. Er moet ook rekening worden gehouden met het grote verschil tussen het Vlaamse en het federale niveau: bij de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gaat het om een budget van 50 miljoen euro, op federaal vlak om 1,1 miljard euro, wat toch een wereld van verschil is.

3. Stemmingen

3.1. Stemming over de amendementen

Een amendement voorgesteld door Güler Turan en Bart Caron strekt ertoe in het vijfde streepje, 5°, op de eerste regel, na het woord "initiatieven" de zinsnede ", zoals de Financial Transaction Tax (FTT)," in te voegen (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1182/2, amendement nr. 1).

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

Een amendement voorgesteld door Güler Turan en Bart Caron strekt ertoe in het vijfde streepje, 5°, op de eerste en tweede regel, na het woord "internationaal" de zinsnede ", maar ook Europees" in te voegen (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1182/2, amendement nr. 2).

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

Een amendement voorgesteld door Güler Turan en Bart Caron strekt ertoe aan het vijfde streepje een punt 13° toe te voegen, met de opdracht aan de Vlaamse Regering om binnen een redelijke termijn een position paper uit te werken om via de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een volwaardige sociale bescherming, waardig werk en universele gezondheidszorg te waarborgen en te versterken (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1182/2, amendement nr. 3).

Amendement nr. 3 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 2.

3.2. Stemming over het geheel

Het voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen met 12 stemmen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Ward KENNES,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
FTT	Financial Transaction Tax
G20	Groep van 20
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
ngo	niet-gouvernementele organisatie
SOCIEUX	Social Protection European Union Expertise in Development Cooperation
UVRM	Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
VN	Verenigde Naties